ଭମ୍ବର ଲାଲ

ବନାମ

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରେମଲତା ଓ ଅନ୍ୟମାନେ

12, ଜାନୁଆରୀ,1990

[ରଙ୍ଗନାଥ ମିଶ୍ର, ପି. ବି. ସାୱନ୍ତ ଏବଂ କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଦେୱାନୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1908:ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63/ରାଜସ୍ଥାନ ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତ ଅଧ୍ୟାଦେଶ, 1950:ଧାରା 21 (1) (a)- ବିକ୍ରି ବାତିଲ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା-ଅପିଲିୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ପ୍ରଦାନ କଲେ -ବୈଧତା-ଡିକ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ-ମକଦ୍ଦମା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଥିବା ବିକ୍ରୟ-ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା।

ରାଜସ୍ଥାନ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧ୍ୟାଦେଶ, 1950ର ଧାରା 21 (1) (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ Rs.10,000 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୂଲ୍ୟର ଏକ ଡିକ୍ରୀରୁ ଏକ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ । ଅନ୍ୟ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଅପିଲ କେବଳ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରହିଥାଏ ।

ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଏକ ଯୌଥ ପରିବାର ଗୃହକୁ ନିଲାମୀ ପାଇଁ ଅଣାଯାଇଥିଲା, ଯାହାକି ଏକ ତରଫା ଡିକ୍ରି ଆଧାରରେ 5,557.10 ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯିବାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସହ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 58 ଅଧୀନରେ ଆପତ୍ତି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1958 ରେ ବିକ୍ରୟ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସେମାନେ ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63 ଅଧୀନରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ 15, 000 ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ତଥାପି, ମକଦ୍ଦମାକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯେହେତୁ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦଖଲ ନିଆଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅପିଲକାରୀ ନିଲାମ-କ୍ରେତା ଏହି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ନେଇ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଡିକ୍ରିଟି ଅବୈଧ ଥିଲା କାରଣ

ଅଧ୍ୟାଦେଶର ଧାରା 21 (1) (a) ଅନୁଯାୟୀ 15,000 ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ହୋଇଥିବା ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅଧିକାରିତାର ଅଭାବ ରହିଛି, ଏବଂ ଏହି ଡିକ୍ରି ଘୋଷଣାତ୍ମକ ହୋଇଥିବାରୁ ନିଷ୍ପାଦନ ହେବାରେ ଅସମର୍ଥ ଥିଲା I ନିଷ୍ପାଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆପତ୍ତି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଅପିଲ ପରେ ଆଦେଶକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲା I ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅପିଲ ସମୟରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ I

ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇ ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ: ଡିକ୍ରିର ମୂଲ୍ୟ, ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ଆଇନ 63 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାର ମୂଲ୍ୟ ହେବ I ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, 557.10 ଟଙ୍କାର ଡିକ୍ରିକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରିବାକୁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟେର କରାଯାଇଥିଲାI କେବଳ ନିଷ୍ପାଦନ ସମୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟାୟନ 15,000 ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63 ଅନୁଯାୟୀ ମକଦ୍ଦମାର ମୂଲ୍ୟାୟନକୁ ସେହି ମୂଲ୍ୟାୟନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ I ତଦନୁସାରେ, ଅଧ୍ୟାଦେଶର ଧାରା 21 (1) (a) କୁ ଆଗତ କରାଯାଇଥିଲା I ତେଣୁ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଡିକ୍ରି ଅବୈଧ ଥିଲା I ଯେହେତୁ ଏହା କେବଳ ଏକ ଘୋଷଣାମୂଳକ ଡିକ୍ରି ନଥିଲା ବରଂ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏକ ଡିକ୍ରି ସହିତ ଯୋଡା ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ ବାଦୀ ଏହାକୁ ଅଦାୟ କରିବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ I

ରାଧା କୁଙ୍ୱର ବନାମ ରେଓତି ସିଂହ, ଏ. ଆଇ. ଆର୍. 1916 ପି. ସି. 18 ଏବଂ ଫୁଲ କୁମାର ବନାମ ଘନଶ୍ୟାମ ମିଶ୍ର, 35 ଆଇ. ଏ. 22 ପି. ସି. ମାମଲାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି /

ତେବେ, ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ଧରି ମକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଘରର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ତେବେ ଏହା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ I ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ଘର ଏବଂ ସ୍ଥାନର ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଜିଲ୍ଲା

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅପିଲକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ [28D, F]

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 81/1990 ।

ଏସ୍. ବି. ଦେୱାନୀ (ବିବିଧ) ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 2/1976 ମାମଲାରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 7.3.1989 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀ ପାଇଁ ଗୁମନ୍ ମଲ୍ ଲୋଧା, ସୁଶୀଲ କେ. ଜୈନ, ବି. ପି. ଅଗ୍ରୱାଲ୍ ଏବଂ ସୁଧାଂଶୁ ଆତ୍ରେୟା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସି. ଏମ୍. ଲୋଧା ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ, ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣାଗଲା ଏବଂ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ।

2. ନିଲାମ-କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର, ଜୟପୁର ବିଚାରପୀଠଙ୍କର 7, ମାର୍ଚ୍ଚ,1989 ତାରିଖର ଏସ୍. ବି. ଦେୱାନୀ (ବିବିଧ) ସଂଖ୍ୟା 2/19 ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ଅଛି ତଥାପି ଅପିଲଟିର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟଗୁଡିକ, ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି:

3. ଏସ୍/ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଲଚାନ୍ଦ ଏବଂ ରେଖାଚାନ୍ଦ, ଏଠାରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 5 ଏବଂ 6, ଓ.ଏସ୍ .ସଂଖ୍ୟା 37/59 ରେ ପ୍ରତିବାଦୀ 2 ଏବଂ 3. ଅନ୍ୟ ଏକ ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଝାଲାୱାରର ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନଥିରେ ବାଲ୍ ମୁକୁନ୍ଦଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ 5,557.10 ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ପାଇଁ ଏକ ଏକପାକ୍ଷିକ ଡିକ୍ରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯୌଥ ପରିବାର ଘର ବିକ୍ରୟ କରିଥିଲେ, ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମାରେ ବିବାଦିତ ସମ୍ପତ୍ତି । ମୋହନଲାଲ, ତାଙ୍କ ନାବାଳକ ପୁଅ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବିଧବା ପତ୍ନୀ ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 58 ଅଧୀନରେ ଆପତ୍ତି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ବିକ୍ରୟ 24, ଅକ୍ଟୋବର, 1958 ରେ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ

ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର 28, ନଭେମ୍ବର, 1958 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63 ଅଧୀନରେ ଓ. ଏସ୍. ସଂଖ୍ୟା 37/59 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

4. ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଡିସେମ୍ବର, 5,1961 ରେ ଏହାର ରାୟ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଅପିଲ ପରେ, କୋଟାର ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବିବାଦିତ ଅନୁସୂଚୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ଯେହେତୁ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦଖଲ ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 91/65 କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେହେତୁ ମୋହନଲାଲ ମେ 1,1968 ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି ସଂଖ୍ୟା 2 ରୁ 4 ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା। ଯେତେବେଳେ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଅପିଲକାରୀ ଏହାର ନିଷ୍ପାଦନକୁ ନେଇ ଅନେକ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆପତ୍ତି ଦୁଇଟି ଆଧାରରେ ସୀମିତ ଥିଲା, ଯଥା, ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଡିକ୍ରି ଅବୈଧ ଥିଲା କାରଣ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧ୍ୟାଦେଶ 1950ର ଧାରା 21 (1) (a) ଅନୁଯାୟୀ 15,000 ଟଙ୍କାର ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଅଧିକାରିତାର ଅଭାବ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣୀୟ ଥିଲା, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ବିବାଦିତ ସୂଚୀବଦ୍ଧ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଡିକ୍ରି ଏକ ଘୋଷଣାମୂଳକ ହୋଇଥିବାରୁ, ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ନିଷ୍ପାଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆପତ୍ତି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନ ପରେ ନିଷ୍ପାଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଦେଶକୁ ବଦଳାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅପିଲ ପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇଥିଲେ, ଅପିଲ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ବିରୋଧରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

5. କୋଟାର ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ଉପରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଡିକ୍ରି ଏକ ଅବୈଧ ବୋଲି ପ୍ରଦାନ ଯୁକ୍ତିଟି ଭିତ୍ତିହୀନ ଅଟେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ରାଜସ୍ଥାନ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଅଧ୍ୟାଦେଶ 1950 ର ଧାରା 21 (1) (a) ଅନୁଯାୟୀ, ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ 10,000 ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡିକ୍ରୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ୍ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ଧାରା 21 (1) ର ଉପ-ଧାରା (b) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ୍ କେବଳ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇପାରିବ କାରଣ ମକଦ୍ଦମାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ 15,000 ଟଙ୍କା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ଡିକ୍ରି ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63 ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଯାହା 5 , 557.10 ଟଙ୍କାର ଡିକ୍ରିକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି, ବିକ୍ରୟକୁ ବାତିଲ କରିବାକୁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧ କରେ ନାହିଁ । ରାଧା କୁଓ୍ୱର ବନାମ ରେଓତି ସିଂହ, ଏ. ଆଇ. ଆର୍. 1916 ପି. ସି. 18 ଏବଂ ଫୁଲ କୁମାର ବନାମ ଘନଶ୍ୟାମ ମିଶ୍ର, 35 ଆଇ. ଏ. 22 ପି. ସି. ମାମଲାରେ *ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଡିକ୍ରିର ମୂଲ୍ୟ* ପରିମାଣ, ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63 *ଅଧୀନରେ ମକଦ୍ଦମାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା* ମୂଲ୍ୟ ସହ ସମନ ଅଟେ । ତେଣୁ, କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ଡିକ୍ରି ନିଷ୍ପାଦନ ସମୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ 15, 000 ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ସିପିସିର ଆଦେଶ 21 ନିୟମ 63 ଅନୁଯାୟୀ ମକଦ୍ଦମାର ମୂଲ୍ୟାୟନକୁ ସେହି ମୂଲ୍ୟାୟନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ ଅଧ୍ୟାଦେଶର ଧାରା 21 (1) (a) କୁ ଆକର୍ଷିତ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, କୋଟାର ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନଥି ଉପରେ ସି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 157/61 ରେ ଅପିଲିୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡିକ୍ରି ଅବୈଧ ନୁହେଁ ।

6. ଅନ୍ୟ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ବାଦୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ହକଦାର କି? ନିଷ୍ପାଦନର ବିଷୟ ଥିବା ଡିକ୍ରିଟି ଅଭିଯୋଗକାରୀ ମୋହନଲାଲ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମାଆ ଭୁଲି ବାଇଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପରେ, ବିକ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧ କରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଡିକ୍ରିରେ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଛି । ତେଣୁ, ଏହା କେବଳ ଏକ ଘୋଷଣାତ୍ମକ ଡିକ୍ରି ନୁହେଁ ବରଂ ବିବାଦିତ ଅନୁସୂଚୀ ଗୃହର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏକ ଡିକ୍ରି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ । ତଦନୁସାରେ, ଏହି ଡିକ୍ରି ନିଷ୍ପାଦନ ହୋଇପାରିବ ।

7. ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଚରାଯାଇଥିବା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନରେ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଦୀର୍ଘ ବିଚାରଧୀନତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅପିଲକାରୀ ଘରର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ଏହାର

ଦଖଲ ପ୍ରଦାନ କରିବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ କି, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ଉତ୍ତର କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଯାହା ପରିମାଣ ସ୍ଥିର କରାଯିବ, ଅପିଲକାରୀ ତାହା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପ୍ରିଲ୍, 28,1973 ରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ସେତେବେଳେ ମୋଟ 11,900 ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅପିଲକାରୀ କେବଳ ସେହି ପରିମାଣ ପାଇଁ ହକଦାର ହେବେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଅପିଲକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାର ଏବଂ ଉପଭୋଗରେ ରହିଥିବାରୁ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅଧିକ ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଯେ ମକଦ୍ଦମା ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ, ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷତା ସେତେବେଳେ ପୂରଣ ହେବ ଯଦି ଆମେ କୋଟା ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ବିବାଦିତ ଅନୁସୂଚିତ ଗୃହ ଏବଂ ଭୂମିର ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା । ଯଦି ଏସ୍/ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଲଚାନ୍ଦ ଏବଂ ରେଖଚାନ୍ଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମୂଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବିକ୍ରୟ ପରିମାଣର ବଳକା ଅର୍ଥ ଉଠାଇ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ତୋଷ ଜାହିର କରାଯିବା ପରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଉକ୍ତ ବଳକା ଅର୍ଥ ଉଠାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଯଦି ଏହି ଅର୍ଥରାଶି ପୂର୍ବରୁ ଉଠାଯାଇଛି, ତେବେ ଅପିଲକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅର୍ଥରାଶିରୁ ଏହାକୁ କାଟିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଯଦି ଅପିଲକାରୀ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 157/61 ରେ ଅପିଲିୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡିକ୍ରି ଅନୁଯାୟୀ ବିବାଦିତ ଅନୁସୂଚୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯିବ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦିଆଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ, ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ରହିବ ନାହିଁ ।

ପି.ଏସ୍. ଏସ୍. ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ମଦନ ମୋହନ ଭୂୟାଁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।